

BIKAS

FOCUS OP NEPAL

TIJDSCHRIFT VOOR ONTWIKKELINGSSAMENWERKING IN NEPAL

Driemaandelijks tijdschrift van BIKAS Association vzw

Vol. 37 n°1 – januari / februari / maart 2026

Afgiftekantoor GENT-X Erkenning : P206908

©ARNE

Solidariteit is de tederheid van de volkeren

(Gioconda Belli)

DE KAARTEN ZIJN GESCHUD...

Terwijl alle ogen van de wereld gericht waren – en nog steeds zijn – op de oorlog in het Midden Oosten ging in Nepal alle aandacht uit naar de nationale verkiezingen van 5 maart. Niets werd aan het toeval overgelaten want om rellen te voorkomen was het in de grote steden zelfs verboden om zich met de auto naar de stembus te verplaatsen.

Al tijdens de daaropvolgende dag was het overduidelijk wie de verkiezingen gewonnen had. De kiezers hadden massaal hun stem uitgebracht op de jongste partij en de oude garde werd meedogenloos afgestraft. De stemmen van de jongere kiezers waren doorslaggevend en Nepal zal een totaal andere koers gaan varen dan die van de traditionele partijen in het verleden.

Meer over de verkiezingen kan je lezen op pagina 2 van dit tijdschrift.

DE KAARTEN ZIJN GESCHUD...

We hebben heel veel nieuws over onze projecten. Als eerste komt 'Van School tot School' aan de beurt met daarin een uitgebreid verslag van het bezoek van Teeka Bhattarai, directeur van CEPP – Centre for Educational Policies and Practices – aan ons land. Het recht op onderwijs voor iedereen, ook voor de allerarmsten, wordt door BIKAS hoog in het vaandel gedragen. Samen met onze Nepalese partner CEPP beogen we in de Haku dorpen en in Makwanpurgadhi, naast de verbetering van het onderwijs, ook de bewustwording van de ecologische problemen. Hier biedt bijvoorbeeld tuinbouw een andere invalshoek voor het onderricht.

Het succesverhaal van de Pokraschool is in december geïndigd met een feestelijke inhuldiging van de vernieuwde school en bijhorende toiletten. Samen met de Franse vzw Saint Chamond Espoir en de lokale regering zorgde BIKAS voor de nodige fondsen zodat een tweede verdieping kon worden bijgebouwd met extra klassen voor het almaar groeiend aantal leerlingen. Het sanitair kreeg eveneens een facelift.

Ook de familie Logghe koos na de afronding van het 'schoolbankenproject' opnieuw voor de educatieve richting. De school van het dorp Makaising in het Gorkha district is namelijk dringend toe aan drie nieuwe klaslokalen.

Een tweede nieuw project is het Madan Kundari drinkwaterproject in het Kavrepalanchok district op ongeveer 90 km van Kathmandu. De vraag om drinkwater van de mensen van Chaurideurali kwam er na het succes van het Mane Vigur project, nadat ze zich waren gaan vergewissen van het resultaat aldaar. Het gaat hier om een prestigieus project dat we in een meerjarenplan moeten gieten. Voor de financiering zullen we op zoek moeten gaan naar misschien wel meerdere partners. Ergens in haar verslag schrijft BIKAS voorzitter Betty dan ook: "We dromen groot maar we beginnen klein."

Het Dikep waterproject is ondertussen letterlijk in een stroomversnelling gekomen. Het is een waar dorpsgebeuren geworden waarbij iedereen de handen uit de mouwen steekt. Een verslag van de werkzaamheden en sprekende foto's van de werkzaamheden vind je op pagina's 12 en 13.

Dit tijdschrift is er gekomen met een tweetal weken vertraging. We wilden de resultaten afwachten van de verkiezingen. En zoals verwacht vond er een politieke aardverschuiving plaats. Dit alles zal ook onrechtstreeks gevolgen hebben voor de werking van BIKAS. In het verleden botsten wij maar al te vaak op de gevolgen van de alom heersende corruptie en de graaipolitiek van de regeringspartijen.

De wereld kijkt inmiddels toe of de ambities van de jongere generatie voor een betere toekomst werkelijkheid worden. De kaarten liggen ondertussen op tafel...

*Irene Van Driessche,
redactieverantwoordelijke*

MONSTERZEGE VOOR BALENDRA SHAH BIJ NEPALESE VERKIEZINGEN

Na de Gen Z protesten van september vorig jaar, waarbij jonge Nepalezen hun ongenoegen over de 'nepo kids' met geweld tot uiting brachten, werden er vervroegde verkiezingen uitgeschreven.

Het verbod op de sociale media was de vonk die duizenden jongeren op straat bracht. In aanloop van deze historische verkiezingen deden de partijen een aantal beloften. Allen hebben ze gezworen corruptie te onderzoeken.

In een land waar de jeugdwerkloosheid 20,6 procent bedraagt en drie miljoen mensen in het buitenland werken, werd de opstand van de Generatie Z de aanzet tot een verrassende machtsverschuiving. Juist die betrokkenheid van de jongeren is nu de beslissende factor die het land in een totaal andere politieke richting zal duwen. De groep nieuwe kiezers, waarvan velen voor de eerste keer hun stem uitbrachten, vond zijn heil bij hen die alternatieven bieden voor de verouderde politieke structuur.

Al de eerste dag na de stembusgang, die plaatsvond op 5 maart, was de klinkende overwinning van de Rastriya Swatantra Party (RSP) duidelijk. Balendra – Balen – Shah, gewezen burgemeester van Kathmandu en ex-rapper, zal de nieuwe premier van Nepal worden.

Er staat hem een hele klus te wachten. Tijdens zijn campagne richtte hij zich vooral op onderwijs, zorg en de strijd tegen corruptie. De 35-jarige Shah wordt Nepals jongste premier ooit.

De uitslag van de verkiezingen zal grote gevolgen hebben voor de toekomst van Nepal. De overwinning van Shah en zijn partij betekent een historische machtswissel waarbij een einde komt aan decennia van dominantie door de gevestigde politieke partijen. Een nieuw tijdperk breekt aan onder leiding van een jongere generatie die vraagt om verandering.

Enkele details

De 19 miljoen stemgerechtigden telden 915.000 nieuwe kiezers. De opkomst wordt geschat op 60 %. RSP haalt een volstreekte meerderheid, bijna 52 %. Er deden 67 partijen mee aan de verkiezingen.

De zetelverdeling

RSP	125
Nepali Congres	18
CPN-UML	9
Nepalese Communist Party	8
Shram Sanskrit Party	3

HET MADAN KUNDARI WATERPROJECT

Een
nieuw
project
komt
eraan...

Ik schrijf Nepal najaar 2025. Tijdens de laatste dagen van mijn verblijf aldaar kreeg ik de vraag om mee te gaan naar een regio in Kavre. Het was een voor mij onbekende regio waar ik nog nooit was geweest.

Via via waren de mensen uit die streek te weten gekomen dat ik, de voorzitter van BIKAS, in Nepal verbleef. Ze waren heel geïnteresseerd om mij te ontmoeten en om me mee te nemen naar dorpen die smeeften om hulp. Nadat ze gehoord hadden dat in Mane Vigur – een andere regio in Kavre – een drinkwaterproject gerealiseerd was met de hulp van BIKAS, waren ze zich ter plaatse gaan vergewissen van het resultaat.

En zo kwam ik terecht in Chaurideurali dat deel uitmaakt van Madan Kundari, een dorp gelegen in het Kavrepalanchok district op ongeveer 90 km van Kathmandu, zo'n vier uren rijden. Chaurideurali is een verzameling van meerdere nederzettingen, gehuchten en dorpjes gelegen in een heuvelachtig gebied, dat reeds jarenlang een probleem kent met de bevoorrading van drinkbaar water.

Rond de eeuwwisseling had de overheid een poging gedaan om dit probleem aan te pakken, tot grote vreugde van de plaatselijke bevolking die zelf meegeholpen had. Maar het aanleggen van een waternetwerk werd uiteindelijk een grote flop. Er werden foute berekeningen gemaakt, te grote leidingen gelegd en een te klein opvangbekken gebouwd. Het geheel werd slecht onderhouden en vertoonde al vlug meerdere gebreken. Gevolg dat er soms dagenlang geen enkele druppel water beschikbaar was. Tot overmaat van ramp was het geld op en bleven een hoop verroest metaal en een onbruikbaar betonnen blok over. De zwaar ontgoochelde mensen zagen alle hoop op drinkwater in hun dorpen vervolgen.

Tijdens het regenseizoen en de maanden erna is het tekort niet zo dramatisch maar eenmaal de droge periode aanbreekt, kampt men er met een nijpend watergebrek. De mensen zijn dan genoodzaakt om veel verder op zoek te gaan naar het kostbare drinkwater. Het aantal uren, die vooral vrouwen en kinderen spenderen aan het halen en dragen van water, neemt naargelang het droog seizoen vordert gestaag toe. Anderhalf tot twee uur wandelen

vooraleer men bij een waterbron komt is geen uitzondering. Het wordt elk jaar erger.

En toen kregen ze te horen dat een buitenlandse vzw elders succesvolle waterprojecten had uitgevoerd!

De dorpelingen gingen hun oor te luisteren leggen bij Babu Lal Tamang, onze projectleider en bij Guna Lama, de ingenieur die reeds eerdere BIKAS waterprojecten tot een goed einde had gebracht. Maar beide heren hielden lange tijd de boot af omdat ze zich realiseerden dat het dit keer om een zeer groot project ging, met vele huizen, wetende dat BIKAS ook zijn beperkingen heeft.

Maar het dorps hoofd bleef aandringen om de situatie toch eens van dichterbij te komen bekijken. Omdat ik toen in Nepal op bezoek was, namen ze de gelegenheid te baat om me uit te nodigen en naar de mensen daar te komen luisteren. Informeren is niet hetzelfde als beloven dus daarom trok ik er een dag voor uit om Chaurideurali te bezoeken.

's Morgens werd ik opgepikt door het dorps hoofd en samen met Babu Lal en Guna reden

ONZE PROJECTEN

Een nieuw project komt eraan...

we door een prachtig stukje Nepalees middegebergte dat een ware ontdekking voor mij werd.

De uitgestrektheid van het gebied was voor mij moeilijk te vatten. Er waren verschillende dorpen die van elkaar afhankelijk waren. We reden bergop bergaf, van het ene dorp naar het andere. Geregeld hielden we halt en toonde men mij van waar het water moest komen, waar naartoe, tot welke huizen...

Men had een overleg gepland en iedereen die geïnteresseerd was mocht komen. De gemeenschapszaal liep stilaan vol. Een 80-tal dorpingen was aanwezig, zowel mannen als vrouwen, zowel jong als oud. Het dorps hoofd stelde ons voor en gaf toen het woord aan Babu Lal. Die legde uit hoe het in Mane Vigur verlopen was, niet enkel de succesvolle dingen werden vernoemd maar ook de moeilijkheden waarmee men geconfronteerd werd en hoe die opgelost werden. Ook Guna kwam aan het woord en toen werden beide mannen bestookt met heel veel vragen, veel schrijnende verhalen, twijfels, discussies...

Er kwam een oude man aan het woord die op langzame maar indringende wijze zijn verhaal deed van hoe het vroeger was en hij smeekte om hulp. "Als we nu niets doen," zei de man, "dan moeten we binnen tien jaar hier allemaal weg, dan kunnen we hier niet meer blijven wonen."

Hij zou dit niet meer meemaken, zei hij, maar zijn kinderen en kleinkinderen zouden zwaar getroffen worden.

Laten we de krachten bundelen, laten we aan onze toekomst denken en aan diegenen die na ons komen, dat was de boodschap. Mensen, wiens geloof in hulp zo goed als verloren was, begonnen nu toch te hopen dat er iets positiefs op hun pad zou komen. "We moeten die kans nu grijpen," benadrukten ze, "het zou wel eens de laatste kans kunnen zijn!"

Toen nam ik het woord en legde uit hoe wij bij BIKAS werken en wat we van de lokale bevolking verwachten. Dat we sowieso 25 procent lokale inbreng willen, hoe moeilijk dit ook zal zijn. Dat we met watermeters werken, dat de grootste verbruikers het meest betalen... enz. Ook al beloofde ik niets, toch luisterden de mensen vol belangstelling.

Zelden voelde ik de druk, de noodkreet van de mensen zo fel. Deze bijeenkomst bleef aan

me plakken. Kunnen we hier helpen, kunnen we het financieel dragen? Mocht ik de Lotto winnen dan weet ik direct wat ik met dat geld wil doen: mensen gelukkig maken met iets wat voor ons zo gewoon is, namelijk drinkbaar water uit een kraantje in eigen huis...

Ik zou de verhalen mee naar België nemen en bespreken wat mogelijk is. Wat zeker vaststaat is dat BIKAS dit niet alleen kan dragen en dat dit project over verschillende jaren zal moeten verlopen.

Enmaal terug thuis heb ik de vraag van de Chaurideurali-dorpen voorgelegd aan het bestuur van BIKAS. We hebben alles grondig besproken en overlegd wat er binnen onze mogelijkheden ligt.

Welk stuk van het probleem zouden we kunnen aanpakken en kunnen we nog een andere partner mee over de brug trekken?

Momenteel onderzoeken we hoe we de financiering in een meerjarenplan kunnen gieten.

Guna, de ingenieur, heeft de opdracht gekregen om plannen uit te werken in verschillende fasen. Dit zal een ander beeld geven om te bekijken hoe we toch een deel van de gemeenschap kunnen helpen. We gaan zeker niet alles kunnen realiseren, tenzij de droom van de Lotto zou uitkomen. Maar voor bijna 500 huizen met ongeveer 2500 dorpingen willen we een nieuw, duurzaam en betrouwbaar waterleidingnetwerk bouwen.

Dus... een nieuw project komt eraan! We gaan ervoor! We dromen groot maar we beginnen klein.

Wanneer het volgende tijdschrift verschijnt, zullen we meer duidelijkheid hebben. Maar we doen nu al een oproep:

Wil je meehelpen dit project te verwezenlijken dan is jouw financiële steun meer dan welkom op het rekeningnummer van BIKAS BE32 2200 7878 0002 met de vermelding 'Water voor Madan Kundari'.

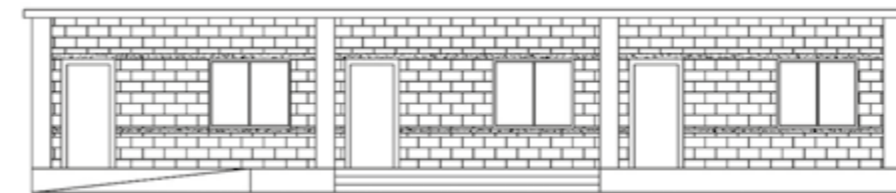
Alvast heel hartelijk bedankt voor jullie steun, dhanyabad!

Betty Moureaux,
voorzitster BIKAS

De locatie-coördinaten van dit project zijn:
27°31'45" N
85°48'62" E

EEN NIEUW JAAR, EEN NIEUW PROJECT... EEN ANDERE SCHOOL

Ons vorig project, het 'schoolbankenproject', is – zoals jullie in het vorige nummer van het BIKAS-tijdschrift konden lezen – tot een goed einde gebracht.

Lang zoeken naar een nieuwe uitdaging hoefde niet. Met dit nieuwe jaar kwam ook meteen een nieuwe 'zorg' op ons af. Toevallig of niet, maar het betreft weer een school...

Deze keer trekken wij geen 600 km van Kathmandu weg, maar zoeken wij het dichterbij de hoofdstad.

Het nieuwe project 'Construction of three Primary Classrooms Primary Block at Shree Bijaya Bhawani School' situeert zich in het Gorkha-district, meer bepaald in het dorp Makaising, een deelgemeente van Gandaki Gaunpalika.

De kleine dorpsgemeenschap telt er 552 huishoudens, waarvan de meeste tot de Chepang-gemeenschap (*) behoren.

Door een aardbeving in 2016 is daar een gebouw met vier klaslokalen beschadigd geraakt, waar tot op heden, door gebrek aan middelen, nog niets aan is gedaan.

Daardoor is er een acuut tekort aan enkele klaslokalen voor de kinderen. Voorgesteld wordt om de basisschool uit te breiden met drie nieuwe klaslokalen. Een vereenvoudigde voorstelling ervan ziet u hierboven.

Samen met de dorpsgemeenschap en de plaatselijke autoriteiten willen wij dit project al onze steun geven, zodat de kinderen niet langer in onveilige omstandigheden les dienen te volgen, waardoor zelfs kinderen van school zijn weggebleven!

Daar moeten wij, Nepalvrienden, samen iets aan doen! Ben je ook van die mening dan kan je financieel bijdragen op het rekeningnummer van BIKAS BE32 2200 7878 0002 met vermelding 'Jo Logghe NOODFONDS'. (Bijdragen vanaf 40 euro zijn fiscaal aftrekbaar.)

Dhanyabad – Dank,
Familie Logghe

(*) De Chepang of Chewang zijn een Tibeto-Birmaanse etnische groep afkomstig uit het Mahabharat gebergte in centraal Nepal.

De locatie-coördinaten van dit project zijn:
27°52'44" N
84°40'10" E

ONZE PROJECTEN

Veldwerk, bezoek aan de school in Hakpara, motiveren de toespraak voor de kinderen

VAN SCHOOL TOT SCHOOL

Met Griet, pedagoog aan de Erasmus Hogeschool Brussel, studenten Dario, Elisa, Astrid, Flynn, stagiaires bij CEPP, Paul

Teeka, rechts, met CEPP-medewerkers Paul en Carine en vrijwilligers voor vergroening, in Haku

Beste lezers, We verwelkomen u met nieuws over CEPP en zijn algemeen directeur Teeka Bhattarai... in België!

Er bestaat een lange traditie van uitwisseling tussen CEPP en zijn Belgische supporters sinds de Nepalese non-profitorganisatie in 2008 werd opgericht. Meer dan 100 studenten van hogescholen in Vlaanderen, zoals Artevelde Hogeschool Gent, Luca School of Arts Gent, Odisee Hogeschool Brussel, de afdeling Architectuur van de Universiteit Leuven, Erasmus Hogeschool Brussel... hebben stage gelopen in de scholen die CEPP op het Nepalese platteland ondersteunt. Ze hebben daar vaak levensveranderende, verrijkende ervaringen opgedaan en hebben leraren aan de andere kant van de wereld aangemoedigd.

Van tijd tot tijd reizen Nepalezen in omgekeerde richting naar België om te studeren, fondsen te werven of te netwerken. Na de aardbeving van 2015 namen Binod Gurung en Michael Rai, toenmalige medewerkers van CEPP, deel aan programma's die waren opgezet door Artevelde Hogeschool, Luca School of Arts, Odisee Hogeschool Aalst en Sint-Vincentiusinstituut Gijzegem. We zijn er trots op dat we hen konden aanmoedigen, hun motivatie om in het veld te werken konden vergroten en tegelijkertijd de banden tussen ons konden versterken en hun inspanningen en expertise konden waarderen. In 2026 nodigde Luca School of Arts, een sterke Belgische partner van CEPP, vijf CEPP-medewerkers uit om deel te nemen aan hun Winter School-programma en docenten, studenten en om voormalige stagiaires te

ontmoeten. We hebben Teeka Bhattarai gevraagd om over deze uitwisseling te schrijven.

Mijn recente bezoek aan Gent: Reportage Plus

Begin februari bezocht ik Gent om deel te nemen aan het Winter School-programma, georganiseerd door het onderzoekscluster Kunst, Pedagogie en Maatschappij van Luca School of Arts in Gent. In 1995 kwam ik voor het eerst naar België, in het bijzonder naar dit deel van Vlaanderen, en ik heb het geluk gehad om hier al meerdere keren terug te komen. Hier vind ik mijn vrienden, mijn goeroes en supporters die mij ondersteunen in al mijn handelingen en overtuigingen en die mijn werk in Nepal aanmoedigen. Een kort bezoek houdt me altijd goed bezig. De meeste vrienden en kennissen hier zijn volledig betrokken bij het werk dat we doen.

De Winter School was voor mij een opfriscursus, waardoor ik kon voelen wat de academische wereld nu denkt en doet en de verschillen kon ervaren met toen ik hier studeerde. Ongeveer 15 jaar geleden had ik het voorrecht om een master in onderwijs-wetenschappen te behalen aan de KU Leuven en deel te nemen aan de Advanced Training on Biodiversity aan de Universiteit Gent. Het Winter School-programma deed me aan beide opleidingen denken en bracht me weer in contact met LUCA als onderwijsinstelling. CEPP, het Centre for Educational Policies and Practices, heeft de afgelopen 10 jaar ongeveer 25 stagiaires van LUCA ontvangen. Als onderdeel van onze uitwisseling nodigde LUCA vijf

CEPP-medewerkers uit om de vorming bij te wonen, maar helaas werd de visumaanvraag van de vier andere deelnemers afgewezen.

Mijn contacten met België houden verband met zowel mijn ecologisch als pedagogisch engagement. De overleden professor Jef Schalk van de Universiteit Gent en zijn studenten en vrienden steunden 'Econepal vzw', de naam van mijn ecologische werk met de Chepang-gemeenschap in Nepal, dat teruggaat tot de jaren negentig. De afgelopen jaren hebben verschillende instellingen voor hoger onderwijs, zoals LUCA School of Arts en de architectuurafdeling van KU Leuven, en non-profitorganisaties zoals BIKAS ons werk op het platteland van Nepal ondersteund, waaronder de bouw van een alternatief school- en gemeenschapsgebouw in Chaap, Makwanpurgadhi.

De dal-bhat-avond op vrijdag aan het einde van de Winter School werd bijgewoond door mensen uit al deze groepen, waardoor ze de kans kregen om herinneringen op te halen en (opnieuw) contact te leggen. We hebben dit moment ook aangegrepen als een financieringsmogelijkheid voor BIKAS voor de CEPP-projecten die door hen worden ondersteund. Carine, die optreedt als onze CEPP-ambassadeur en als bestuurslid van BIKAS, organiseerde ook een kleine Nepalese ambachtsmarkt.

Ik maakte van de gelegenheid gebruik om mijn nieuwste ideeën en werk op het gebied van onderwijs te presenteren, waarbij ik vooral benadrukte waarom het belangrijk is

om kinderen te leren hoe ze voedsel kunnen verbouwen en hoe meerdere pedagogische benaderingen in dit ene onderwerp aanwezig zijn. Dit is een voortzetting van mijn werk met Econepal en een belangrijk onderdeel van onze samenwerking met BIKAS.

In de dagen daarna ontmoette ik veel vrienden en wisselden we nieuws uit over ons persoonlijke en professionele leven. We bespraken hoe onze inspanningen kunnen bijdragen aan een betere wereld.

Mijn eerste ontmoeting begon met Betty Moureaux en haar man Armand, die me vriendelijk uitnodigden in hun huis in Brugge om onze samenwerking te bespreken. Ik werd uitgenodigd om tijd door te brengen met Filip en Anna, en te verblijven bij Hans en Kristine, die allemaal met mij in Nepal hebben gewerkt in de tijd van Econepal, en ontmoette Lut en Machteld en andere docenten van de Luca School of Arts. Ik ging eten bij Paul en Carine thuis, en we hebben thee gedronken en cake gegeten met Gaby en zijn vrouw Ludwine. Ik bezocht een paar vrienden in Ottignies om de Franse versie van het BIKAS magazine te promoten en om de steun voor BIKAS in Wallonië uit te breiden. Ik bezocht vrienden en supporters over de grens, in Aken, om extra fondsen te werven. Er was ook een uitwisselingsdag aan de Erasmushogeschool in Brussel, waar ik pedagogen en docenten, vroegere en toekomstige stagiaires ontmoette. We leerden over de school, bezochten hun Wonderlab, een innovatief atelier over pedagogiek voor zeer jonge kinderen, raakten vertrouwd met de sociale achtergrond van de regio Brussel

en het beleid van de Belgische overheid met betrekking tot (hoger) onderwijs. Sommige vrienden bij BIKAS en ik kennen elkaar al heel lang en koesteren een op vertrouwen gebaseerde relatie die heeft geleid tot gezamenlijke projecten.

CEPP heeft zich altijd gericht op wat wij 'software' noemen, terwijl BIKAS zich bezighoudt met zowel inhoudelijke als materiële input, zoals schoolinfrastructuur en watervoorziening. We zijn samengekomen om samen projecten uit te voeren. Ook in Nepal kost het tijd om de houding en het gedrag van mensen te veranderen. Onze samenwerking met gemeenschappen 'in het veld' vereist een langdurige inzet van alle partijen, aangezien we ernaar streven het onderwijs en de levensomstandigheden te verbeteren en het milieu op het platteland te beschermen. We zijn ons ervan bewust dat dit ook een verhoogd begrip van de kant van de sympathisanten vereist.

Beste lezers van dit tijdschrift en sympathisanten van BIKAS, we kennen allemaal een Chinees gezegde "Als je denkt in termen van een jaar, plant dan gewassen; als je denkt in termen van tien jaar, plant dan bomen; als je plant voor een heel leven, geef dan onderwijs." Wij doen alle drie! Ik weet dat dit moeilijk is in deze snelle wereld. Maar het is precies wat we nodig hebben: versnellen op sommige vlakken en vertragen op andere vlakken. Dit is de genezing die zowel de aarde als de mensheid nodig heeft. Iemand zei: "Wat goed is voor de aarde, is

goed voor jonge kinderen... Wat goed is voor kinderen, is goed voor de aarde."

Beste allemaal, met alle respect voor uw vrije wil en uw persoonlijke omstandigheden, wil ik u vragen om BIKAS en CEPP op lange termijn te blijven steunen. Onze gewaardeerde samenwerking met BIKAS is gebaseerd op vertrouwen en we verzekeren u dat we ons uiterste best zullen doen. Praat erover met uw vrienden of familieleden. BIKAS heeft uw steun nodig, of het nu gaat om een project met ons of met iemand anders – we zetten ons allemaal in om positieve en blijvende veranderingen teweeg te brengen in het leven van de mensen in Nepal.

Pheri bhetaula, tot de volgende keer!
En dhanyabad, bedankt!

Teeka Bhattarai
22 februari 2026, Kathmandu

Giften of een permanente opdracht zijn zeer welkom op BE32 2200 7878 0002 van Bikas vzw met 'Van School tot School' als vermelding.

Dankuwel voor het lezen en tot in het volgende tijdschrift!

Paul Beké en Carine Verleye

Disrict Sindhuli

De locatie-coördinaten van dit project zijn:
27°17'31.5" N
85°57'02.0" E

Disrict Makwanpurgadi

De locatie-coördinaten van dit project zijn:
27°25'33.2" N
85°08'15.2" E

DE ZES SCHOLEN EN DORPEN VAN HAKU

In het najaar van 2025 bezocht ik opnieuw de zes dorpen en scholen van Haku. Deze keer nam ik Ngawa Tamang, afkomstig van Thulo Haku mee, evenals Shilshila, een medewerkster van het eerste uur.

Het was precies tien jaar geleden dat we samen de projecten opstartten in de Hakudorpen. Kort nadien gingen we samen naar Haku. Deze keer mocht ook Sarvani, het achtjarig dochtertje van Shilshila, meegaan. Voor haar was het de eerste keer dat ze naar de bergen trok en haar verwachtingen waren dan ook heel hoog.

Daar waar we tien jaar geleden nog de lange tocht vanuit Dhunche moesten wandelen, konden we nu naar de dorpen rijden. We huurden een jeep met chauffeur die ons gedurende drie dagen naar alle dorpen zou brengen. Comfortabel was deze rit zeker niet, maar er was wel een aanzienlijke tijds winst. De weg - eerder een piste - van Thulo Haku naar Nasing was zelfs nog maar een paar dagen open. Het werd een helse rit waarbij de afgronden akelig dichtbij leken en we geregeld met ons hoofd tegen het dak van de auto botsten als

we weer eens door een verraderlijke put reden. De ervaring en de kalmte van de chauffeur waren hier welgekomen en droegen er zeker toe bij dat we deze tocht veilig konden ondernemen.

Tien jaar geleden op 25 april 2015 werden de dorpen van Haku getroffen door een zware aardbeving. In die tijd leerde ik Shilshila kennen. Zij werkte toen voor HCI, Himalayan Climate Initiative, een Nepalese ngo waarmee we samenwerkten voor het bouwen van aardbevingsbestendige huisjes en schooltjes. Datzelfde najaar gingen we met ons drieën naar de Hakudorpen.

Ik herinner me nog hoe we in de gietende regen door de bergen stapten en 's avonds in een schamel huisje schuilden om er tenslotte ook te overnachten. De gastvrijheid die we mochten ondervinden, het eten en de gezelligheid bij dat vuurtje zal ik niet vlug vergeten, het was zo hartverwarmend. Een nacht bij het houtvuur had ons wel opgedroogd maar we stonken ook wel uren in de wind.

Verskillende jaren werkten Shilshila en ik samen in de Hakudorpen maar ook elders voor

onder andere het bouwen van een school in samenwerking met de Arteveldehogeschool. We bleven contact houden en nu, zoveel jaren later, keerden we samen terug naar de streek waar onze samenwerking begon.

In tien jaar tijd was er veel veranderd in Haku. De zwaar verwoeste dorpen hadden een metamorfose ondergaan. De mensen waren niet bij de pakken blijven zitten. De huizen en scholen waren heropgebouwd en er waren ook heel wat nieuwe woningen bij gekomen. De uitdrukking dat Belgen een baksteen in hun maag hebben, geldt des te meer voor Nepalezen. Zowel in de steden als in de dorpen rezen ondertussen de huizen als paddenstoelen uit de grond. Nadien kwamen er ook wegen, kris kras door heel het land en dus ook in deze bergregio. Het aanleggen van wegen was welkom voor de lokale bevolking maar voor de natuur was het ondoordachte graafwerk vaak een regelrechte catastrofe.

De tijd van bouwen ligt al een eind achter ons. De laatste jaren hebben we ons in de Hakudorpen op het inhoudelijke gericht samen met onze lokale partner CEPP.

Naast bekommernis voor de kwaliteit van het onderwijs wordt er ook veel aandacht besteed aan het ecologische aspect. Natuurbehoud, tuin- en landbouw en gezondheid zijn onderwerpen waarop men voluit heeft ingezet. Van de schoolborden is ook de belangstelling naar de moestuinen gegaan. Leerkrachten komen met hun leerlingen uit hun vertrouwde klasomgeving en geven geregeld les in de natuur. De moestuinen, zowel die in de nabijheid van elke school als de privétuinen van de dorpelingen, zijn belangrijke leerplaatsen geworden. Zowel de leerkrachten als de groenvrijwilligers zijn groene gidsen geworden.

Belangrijk in dit fragiele berggebied is samenwerken aan natuurbehoud. De kwetsbare leefomgeving in deze regio begrijpen en leren hoe er respectvol mee om te gaan, is een blijvende opdracht.

In Pangling nabij Sano Haku bevindt zich het lokale kantoor van CEPP. In dit kleine huisje zijn twee gedreven medewerkers continu aanwezig. Dev, de coördinator en Grishma verwelkomden ons met een heerlijke dal bhat van zelfgekweekte groenten. Zij werken hier al ruim een jaar en ze zijn hier heel graag, lieten ze ons weten. Ook Rishi, die ik van een vorig bezoek ken, was aanwezig. Hij is een van de medewerkers die hier geregeld voor een paar dagen op bezoek komt. Als specialist in tuin- en landbouw is hij daarom een graag geziene gast. Hij geeft infosessies aan de scholen, aan de groenvrijwilligers en de dorpelingen. Hij doet zijn ronde in de dorpen om te helpen met raad en daad als er problemen zijn met de moestuinen. Rishi gaf ons een rondleiding in hun kweek- en moestuin die langs het kantoor ligt en later bezochten we samen ook nog enkele privé moestuinen.

De herfst was al ver gevorderd, wat goed te zien was in de tuintjes die zich reeds in een slaapmodus bevonden. Hier en daar hing er nog een verloren kiwi aan de grote struiken en een tros grote papayavruchten was achtergebleven in een boom. Kleine plantjes stonden in bakken te wachten om in de lente volop uitgeplant te worden. Ondanks de kale boompjes en het beperkte aantal groenten en fruit in deze periode, was het duidelijk dat de vele tuinen goed onderhouden werden. Er waren ook veel meer tuintjes dan vorig jaar. Ik zag grote voorraden aardappelen en kolen. Een grote ton plantaardappelen zal in het voorjaar in de grond gestoken worden en alzo een volgende oogst garanderen.

Een stuk grond met kale fruitboompjes trok mijn aandacht. Dawa Singi, de eigenaar, vertelde dat ze in het najaar mooie, grote maar vooral heel lekkere appels hadden gegeven.

Men kijkt al volop uit naar het volgende fruitseizoen. Vele kleine plantjes en boompjes zijn groot geworden en de talrijke vruchten die ze leveren, geven zowel de kinderen als de volwassenen een gevarieerde en gezondere voeding.

We bezochten de scholen evenals enkele dorpsbewoners en na een jaar was het opnieuw een blij weerzien. Zeker voor Shilshila was de verandering groot. Zij was aangenaam verrast over de vernieuwingen die zich in de dorpen en scholen hadden voorgedaan. Ze drukte haar waardering uit aan de medewerkers van CEPP en ook zij moedigde hen aan om verder te doen.

Met een goed gevoel verlieten we na drie dagen de Hakudorpen. Zeker voor de jonge Sarvani was het een groot avontuur geweest. Haar leefwereldje in Kathmandu is totaal anders dan de leefomgeving van haar leeftijdsgenoten in de bergen. De beperkte hygiëne was voor haar een grote aanpassing maar wat genoot ze van de natuurpracht, de gezonde berglucht, de zelfgekweekte vruchten en van de gastvrijheid die we mochten ontvangen. Na drie dagen keerde ze wel graag terug naar haar eigen huis met het nodige comfort en naar haar school die zoveel moderner en properder was dan wat ze gezien had. Toch was het voor haar ook een les in nederigheid en was het tevens een confrontatie om te beseffen hoe goed en luxueus zij leeft in vergelijking met die totaal andere dorpswereld.

Wij kijken ondertussen wekelijks uit naar de berichten en foto's die we ontvangen van de medewerkers in de Hakudorpen. Elke dag opnieuw geven zij het beste van zichzelf en hiervoor kunnen wij alleen maar respect hebben.

Draag jij dit project ook een warm hart toe en wil jij steunen, dan kan dat op rekeningnummer van BIKAS BE32 2200 7878 0002 met de vermelding 'HAKU'

Betty Moureaux
Voorzitster vzw BIKAS

Meer foto's en filmpjes vind je op <https://bikas.org/haku>

De locatie-coördinaten van dit project zijn:
**28°06'48.4" N
85°16'51.9" E**

4, 2025 (2082/08/18)

Organized By:
Secondary School
Community-11, Kavre dist

POKRASCHOOL IN BHADAURE – KAVRE DISTRICT

Inhuldiging

Precies twee jaar nadat ik een bezoek bracht aan de Pokraschool was het op 4 december 2025 feest in Bhadaure. Die dag zou de inhuldiging van de vernieuwde school met bijhorende toiletten gebeuren.

Eind 2023 kreeg ik de vraag om te helpen met de bouw van een tweede verdieping op het bestaande schoolgebouw. In 2024 werd dit werk voltooid en in 2025 werden de toiletten aangepakt. Er kwam een nieuw sanitair blok met vijf toiletten en ook het oude sanitair gebouw en de vier toiletten in het oude schoolgebouw werden gerenoveerd.

De drijvende kracht achter dit prachtige project was Babu Lal Tamang. Hij is afkomstig van het naburige dorp Mane Goan en kende de dringende vraag om hulp van de Pokraschool. Doordat er alsmear meer jongeren uit de omliggende dorpen naar deze school kwamen, groeide deze langzamerhand uit haar voegen. Het aantal leerlingen van sommige klassen werd zo groot dat men genoodzaakt was om in shiften les te geven. Er waren te weinig klaslokalen zodat de uitbreiding van het gebouw

zich opdroeg. Ingenieur Guna Lama tekende de plannen om een verdieping op het bestaande gebouw te construeren. Samen met de Franse vzw Saint Chamond Espoir en de lokale regering zorgde BIKAS voor de nodige fondsen. De dorpelingen werkten onder leiding van de lokale aannemer Utpal Tamang, die we evenals Guna reeds kenden van het Mane Vigur waterproject. Ook nu werden de werkzaamheden zeer degelijk uitgevoerd en ook nu droeg de lokale gemeenschap haar steentje letterlijk en figuurlijk bij.

Het sanitaire gedeelte werd vorig jaar aangepakt. De uitbreiding en renovatie van de bestaande toiletten waren dringend nodig. Het verloederde sanitair blok verspreidde een indringende, onaangename geur en de muren brokkelden op sommige plaatsen af. Deze toiletinrichting en de vier WC's in het oude schoolgebouw werden gerenoveerd. Daarnaast kwamen er een volledig nieuw sanitair blok met vijf toiletten, een grote septische put en twee waterreservoirs op het dak.

Het nieuwe schoolgebouw en de toiletten ogen niet alleen prachtig maar zijn vooral een grote verbetering. Ook de speelplaats werd aangelegd

met mooie tegeltjes. Dit stond niet in de planning, toch verrasten de dorpelingen ons hiermee, ze mogen terecht trots zijn op hun werk.

Na het zware labeur van de afgelopen twee jaar was het nu tijd voor feest. Voor deze gelegenheid waren er ook speciale gasten geïnviteerd. Naast mij als voorzitter van vzw BIKAS was ook de Belgische ereconsul, Ang Tshering Sherpa, uitgenodigd. Uiteraard waren ook de coördinator Babu Lal Tamang en de ingenieur Guna Lama van de partij. Helaas konden de aannemer Utpal en een vertegenwoordiger van onze Franse partner er niet bij zijn. Ook ouders, de burgemeester, verantwoordelijken van het onderwijs en enkele plaatselijke politici namen deel aan de inhuldiging.

Voor dag en dauw vertrokken we uit Kathmandu voor een lange en goed gevulde dag. Ang Tshering was zo vrij om zijn auto ter beschikking te stellen zodat we samen konden rijden. Na meer dan vier uur bereikten we Bhadaure. Het schoolhoofd, de leerkrachten en enkele leerlingen stonden ons op te wachten. We kregen al dadelijk een bloemenkrans aange-

boden en werden naar de eetzaal begeleid waar we een dal bhat voorgeschoteld kregen. De hele middag werd gevuld met dans, muziek en toespraken. In dit laatste zijn de Nepalezen zeer bedreven.

Bijna iedereen van de meer dan twintig genodigden mocht aan het woord komen. Sommigen namen de gelegenheid te baat om een lang verhaal te brengen, terwijl de anderen geduldig luisterden.

Ik hield het kort en bedankte de mensen die hard gewerkt hadden aan deze bouw- en renovatiewerken. Dit zijn de echte helden van dit mooie project en zij mogen zeker niet vergeten worden. De leerkrachten en de leerlingen wenste ik veel succes en ik deelde de hoop dat jongeren hier een kans krijgen op deftig onderwijs en zich volop kunnen ontwikkelen. Onderwijs is een basisrecht van elk kind en dit wens ik zeker ook de kinderen van Bhadaure toe.

Met mijn vraag naar een korte inhuldiging werd helemaal geen rekening gehouden. Uren duurden de feestelijkheden en vol enthousiasme brachten de leerlingen en leerkrachten hun goed ingeefende dansspasjes terwijl de andere leerlingen hen aanmoedigden. Zoals vaak stalen ook hier de kleinsten de show. Iedereen gaf het beste van zichzelf en ik onderging alles met geduld, wetende dat deze inhuldiging een grote dankbetuiging was aan BIKAS en aan alle sponsors.

Ik kreeg de eer om de linten door te knippen en het gedenkbord te onthullen. De naam van BIKAS prijkt op het schoolgebouw, evenals de namen van de andere sponsors. De klassen en de toiletten werden bezocht, goedgekeurd en konden nu eindelijk in gebruik genomen worden.

Maar wat het mooiste was van heel de dag was de dankbaarheid die ik steeds weer opnieuw mocht ondervinden. De talrijke begroetingen en de blijdschap in de ogen van zowel de leerkrachten als van de leerlingen waren hartverwarmend. Men was zo fier op hun school en men beloofde om verder te doen met wat zo belangrijk is, namelijk onderwijs geven. Men wil de kinderen veel bijleren en hen kansen geven om zich te ontwikkelen. Samen wordt er hoopvol naar de toekomst gekeken.

Na een lange en mooie dag namen we afscheid van de Pokraschool en keerden we terug naar Kathmandu.

Bij deze breng ik met plezier de talrijke en gemeende dankbetuigingen van de leerlingen, leerkrachten en ouders over aan al onze sponsors. Van harte bedankt voor jullie steun. Samen hebben we Nepal een beetje mooier gemaakt en krijgen door jullie bijdrage deze kinderen kansen op degelijk onderwijs. Dhanyabad!

Betty Moureaux, voorzitter BIKAS vzw

De locatie-coördinaten van dit project zijn:
27°26'04.6" N
85°44'44.3" E

HET DIKEP WATERPROJECT IN BHALCHE BESI - NUWAKOT

In de loop van november vorig jaar werden de werkzaamheden aan het nieuwe waterproject gestart. Zoals het hoort kwam eerst een lama de plaats, de mensen en de werken inzegenen. Pas dan kon men met een gerust hart aan de arbeid beginnen. Mannen en vrouwen van het dorp werkten samen om ervoor te zorgen dat er binnenkort water zou stromen uit de kranen in hun huizen. Met dit mooie vooruitzicht in gedachten werd er zeer gedreven gewerkt. Begin december ging ik langs om te zien hoe de werken vorderden en om de mensen daar een hart onder de riem te steken.

De weg naar Balche Besi viel minder goed mee dan ik verwacht had. In de afgelegen regio van Nuwakot bezorgden wegenwerken ons een serieus oponthoud. Met grote bulldozers werd de bergweg verbreed. Reuzegrote rotsblokken rolden van de bergwand en kwamen net voor

onze auto tot stilstand. Wachten tot alles was opgeruimd de enige veilige keuze. Twee uren oponthoud kregen we er gratis bij. Even later kwam een motorrijder vanuit het dorp ons tegemoet en reed ons voor. Zonder hem zou het ons nooit gelukt zijn de weg te vinden.

Bij aankomst stond een groep dorpsbewoners ons op te wachten. We mochten al dadelijk aanschuiven voor een heerlijke dal bhat. En dan was het tijd om de werken te bezoeken. Enkele dorpelingen begeleidden ons naar de plaats waar men volop aan het graven was. De kokkin die voordien nog in de potten stond te roeren, liep nu voorop op haar slippertjes. Ze zette er een serieuze tred in. Niettegenstaande ik wandelschoenen aan had, kon ik mij met moeite rechthouden op dit uiterst glibberige pad. Natuurlijk had men veel plezier als men zag dat ik net niet uitgled.

Door struiken en modder klommen we steil omhoog tot we bij groepjes dorpelingen kwamen. Zelfs een klein jongetje was er met zijn mama aanwezig. Terwijl hij vanuit een draagmand toekeek, werkte zijn mama vlijtig verder. Van alle kanten werd ik begroet en met veel plezier toonden ze mij hun reeds geleverde werk. Met schoppen en houwelen waren een dertigtal mensen, voornamelijk vrouwen, aan het wroeten. De eerste honderden meters gleuven waar de ondergrondse aanvoerleidingen in moeten komen, waren al gegraven. Men had nog veel te gaan want in totaal moet er 3,4 km waterleiding gelegd worden.

Na mijn kort bezoek werkte men vlijtig verder. Om de paar dagen krijgen we via een WhatsApp-groepje foto's en filmpjes met de nodige uitleg.

We zagen hoe alle materialen met vrachtwagens aangevoerd werden. Naast cement, zand en grind werden er eveneens grote rollen PE-leidingen geleverd.

Hoog boven het dorp, op zo'n 1430 meter, werd het water van een riviertje opgevangen in een opvangbekken. Nadat dit gebouwd en versterkt was, vatte men een honderdtal meter lager de bouw aan van een grote opslagtank van 50 m³. Het was een indrukwekkend filmpje waarop we zagen hoe men in een lange rij naast elkaar stond. De bakken met onder andere cement werden van hand tot hand aan elkaar doorgegeven. Vele handen op een rij maakten het werk veel lichter. Het is duidelijk een dorpsgebeuren waarbij zowel mannen als vrouwen de handen uit de mouwen steken. Op de laatste beelden zagen we hoe men de distributieleidingen aan het leggen was. Deze worden in een beschermende koker gestoken. Er werd zelfs een soort hangbrugsysteem ontworpen om een stuk vallei te overbruggen.

Een volgende werk zal de aansluiting naar de huizen zijn. In totaal zullen 69 huishoudens - bijna 400 mensen - een school en een klooster (een gompa) van water worden voorzien. Doordat er een verval van 150 m is, kan dit waterproject gebruik maken van de zwaartekracht. Geen kosten dus voor een elektrische pomp, ook het aanvoeren van elektriciteit is hier niet nodig. Van defecten en onderhoudskosten zal men gelukkig gespaard blijven.

Later als elk huis zijn aansluiting heeft, zal er bij iedere kraan ook een watermeter komen. Zo zal ook hier het principe van 'de grootste verbruikers betalen het meest' gehanteerd worden. Met de watertoevoer die voorzien is, zal elk gezin tot 80 liter water per dag krijgen voor huishoudelijk gebruik, onderhoud van de tuin inbegrepen.

Babu Lal Tamang, die de werken coördineert, ging begin van het jaar samen met Guna, de ingenieur, enkele dagen helpen. Hij kent veel inwoners van Balche Besi die vaak als drager met hem op trekking gingen. Dat hij, wonende in een ver afgelegen regio, hier vrijwillig enkele dagen kwam helpen, werd zeer geapprecieerd. Ook Guna, de ingenieur, laat zich van zijn beste kant zien. Hij volgt alles goed op en is ook geregeld bij de werken aanwezig. Permanent is er een ervaren technicus ter plaatse.

Voor de dorpelingen zal het nog enkele maanden hard labour worden alvorens er water gaat stromen tot aan elk huis van Balche Besi, maar het eindresultaat zal de levensstandaard van de dorpelingen zeker verbeteren. Wij kijken uit naar het verloop van de werken.

Wil jij ook meehelpen, stort dan een bijdrage op het rekeningnummer BE32 2200 7878 0002 van BIKAS met de vermelding 'Dikep waterproject'. Alvast hartelijk dank voor jullie steun, dhanyabad!

Betty Moureaux,
voorzitster BIKAS

Foto's en filmpjes vind je op <https://bikas.org/dikep>

De locatie-coördinaten van dit project zijn:
28°00'43.0" N
85°06'37.0" E

Steeds minder meisjes geboren

MET ALS GEVOLG EEN ALSMAAR GROTER WORDENDE GENDERKLOOF

In januari van dit jaar verscheen in de sociale media een bericht van het Ministerie van Volksgezondheid en Bevolking waarin gevraagd werd geen geslachtselectieve abortussen meer uit te voeren. Deze zijn illegaal en strafbaar. Uit de statistieken blijkt dat er een groeiende kloof is tussen mannelijke en vrouwelijke geboorten. De genderongelijkheid kan schadelijke gevolgen hebben op lange termijn met rampzalige gevolgen voor de samenleving, waarschuwen experts.

De geslachtselectieve abortussen zijn extreem hoog, niet alleen in de ver afgelegen gebieden maar ook in de grote steden, waar mensen meer onderwijs krijgen. Niettegenstaande de slechte cijfers werkt geen enkele instantie aan het voorkomen van nog meer onheil. Volgens het Ministerie werden in het fiscale jaar 2024-2025 in heel Nepal 383 205 baby's geboren, waarvan 206 374 jongens en 176 831 meisjes, wat neerkomt op 16,71 procent minder meisjes. De natuurlijke geslachtsverhouding bij de geboorte zou ongeveer 105 jongens per 100 meisjes moeten zijn. Opgeleide mensen praten vaak over gendergelijkheid maar de cijfers tonen aan dat men het probleem toch niet al te ernstig neemt. Bovendien tonen de gegevens een alarmerend beeld op provincieniveau. In de provincies Sudurpaschim en Madhesh is de geboortekloof tussen jongens en meisjes meer dan 24 procent. In de provincie Karnali bedraagt het verschil 17,23 procent, in de provincie Bagmati

is er een verschil van 13,75 procent. In Lumbini is de kloof meer dan 13 procent gevolgd door Koshi met meer dan 12 procent. In de provincie Gandaki is het verschil met van 10,64 procent het laagste van het land. De voorkeur voor jongens boven meisjes is niet nieuw in Nepal, maar het heeft de afgelopen decennia steeds vaker geleid tot geslachtselectieve abortussen. In onder andere een rapport van het Nationaal Statistiekbureau staat dat in grote steden en in de districten aan de grens met India de kloof groeiende is. Deze gebieden met de grootste genderverschillen hebben gemakkelijk toegang tot zorginstellingen waar men foetus-geslachtsidentificatie aanbiedt. Artsen vermoeden dat ouders van wie de eerstgeborene een zoon is, meestal niet kiezen voor een tweede kind. Als de eerstgeborene een dochter is, bepalen velen eerst het geslacht van de foetus van hun volgende kind. Vaak kiezen de ouders dan voor abortus als het om een meisje gaat. Een sterke voorkeur voor zonen, gecombineerd met discriminatie in de zorg voor meisjes, verhoogt de sterfte van meisjes en vrouwen. Ook de trend van laat trouwen en uitgesteld moederschap heeft de families aangemoedigd om slechts één kind te krijgen, mét de voorkeur voor zonen. Ook de stijgende kosten van levensonderhoud, gezondheid en onderwijs zijn een reden temeer om voor één kind te kiezen, wat dus nogmaals leidt tot geslachtselectieve abortussen. Zowel het testen van het geslacht van een

foetus als geslachtselectieve abortus zijn verboden in Nepal. De Safe Maternity and Reproductive Health Act van 2018 stelt dat zwangere vrouwen niet door intimidatie of terreur, of door ongepaste invloed en misleiding tot het identificeren van het geslacht van de foetus mogen worden gedwongen. Volgens het Nationaal Strafwetboek van 2017 kunnen ouders en dienstverleners één tot vijf jaar gevangenisstraf krijgen, samen met boetes tussen Rs10.000 en Rs50.000. Maar van veroordelingen of boetes voor het plegen van dergelijke misdaden is geen sprake. De gemakkelijke toegang tot echografie in de stedelijke gebieden, waaronder Kathmandu, en in de Indiase steden heeft het aborteren van vrouwelijke foetussen mogelijk gemaakt. Abortus werd in 2002 gelegaliseerd in Nepal, een mijlpaal voor het recht op lichamelijke autonomie van vrouwen. Hiermee kwam er een einde aan de vervolging en gevangenisstraffen voor vrouwen die ongewenste zwangerschappen hadden afgebroken. Ook de onveilige abortussen namen drastisch af. In 2025 hebben 105 099 vrouwen hun zwangerschap beëindigd – via chirurgische of medische middelen – in de door de overheid erkende gezondheidsinstellingen. Maar naar schatting zullen er toch duizenden abortussen zijn geweest die niet in de overheidsregisters werden opgenomen. Pillen voor medische abortus zijn in Nepal vrij verkrijgbaar en te koop.

(bron: Arjun Poudel in The Kathmandu Post)

Bakstenen veroorzaken smogalarm

Bijna 1 200 baksteenovenexploitanten begonnen half januari met het seizoensgebonden branden, met als gevolg verslechterde luchtkwaliteit, ook in de vallei van Kathmandu. Het gebruik van laagwaardige, goedkope kolen is nog niet aan banden gelegd omdat het vaststellen van de minimale kolennormen niet mogelijk is bij gebrek aan gedetailleerde wetgeving.

De meeste ovens gebruiken steenkool als primaire brandstof, die voornamelijk uit India wordt ingevoerd. Deze laagwaardige steenkool bevat hoge concentraties zwavel die, verbrand, schadelijk kan zijn voor de gezondheid. Een recent onderzoek toont aan dat er 89 baksteenovens zijn in drie districten van de vallei—Kathmandu, Lalitpur en Bhaktapur. Volgens een studie van het Department of

Environment verbruiken de ovens van de vallei naar schatting jaarlijks meer dan 56 100 ton steenkool en 330 ton andere lokale brandstoffen, waaronder zaagsel en hout. De baksteenindustrie is een van de grootste steenkoolverbruikende sectoren in Nepal, met een jaarlijks verbruik van 504 000 ton steenkool en honderden tonnen biomassa. In heel Nepal zijn er 1 349 baksteenfabrieken die jaarlijks 5,14 miljard bakstenen produceren. Volgens een studie stoot de Nepalese baksteenindustrie jaarlijks ongeveer 1,25 miljoen ton kooldioxide uit. Zure regen, luchtwegenaandoeningen, smog, longziekten zijn de gevolgen van de uitstoot van schadelijk stoffen die vrijkomen uit de baksteenovens. Tijdens de afgelopen jaren is luchtvervuiling uitgegroeid tot de belangrijkste risicofactor

voor overlijden en invaliditeit in Nepal, en overtreft het ondervoeding en tabaksgebruik, volgens een nieuw rapport van de Wereldbank. Het rapport getiteld 'Naar Schone Lucht in Nepal: Voordelen, Vervuilingbronnen en Oplossingen' stelde dat vervuilde lucht de levensverwachting van de gemiddelde Nepalees met 3,4 jaar verkort en jaarlijks ongeveer 26 000 voortijdige sterfgevallen veroorzaakt. Komt daar ook nog de extra druk op het zorgsysteem bij, de economische gevolgen en niet te vergeten de negatieve impact op de toerismesector.

Extra maatregelen dringen zich op wil men tegen 2035 de luchtvervuiling ernstig terugdringen.

(Bron: Arjun Poudel in The Kathmandu Post)

BIKAS KOMT NAAR JE TOE

Wie geïnteresseerd is in Nepal en trekkings aldaar kan beslist zijn licht eens opsteken bij BIKAS. Wie zich eerder aangetrokken voelt tot het culturele aspect van dit mooie Himalayastaatje vindt ook bij BIKAS gehoor.

Veel van onze leden en sympathisanten zijn trouwe bezoekers van Nepal en zij helpen kandidaat trekkers en toekomstige bezoekers graag op weg. Veel van onze leden zijn met andere woorden 'wandelende reisbibliotheken'.

We beschikken ook over een mooie PowerPoint presentatie waarmee we onze werking en onze projecten kunnen toelichten.

Wil je gewoon meer weten over Nepal en deze info delen met je vereniging of met een groep, geef ons dan een seintje en we nemen contact op. Ook met infomomenten in scholen hebben we ruimschoots ervaring.

info@bikas.be

MENSEN MET EEN HART VOOR NEPAL

Die zijn welkom bij BIKAS. We zoeken sympathisanten die onze rangen willen versterken binnen het bestuur of als actief lid.

Wat kan dat inhouden?

- BIKAS vertegenwoordigen bij Nepal gerichte evenementen.
- BIKAS-leden werven
- BIKAS tijdschriften verspreiden
- Lezingen/ voordrachten/ filmvoorstellingen/ tentoonstellingen organiseren in naam van en ten voordele van BIKAS
- Wie toetreedt tot het bestuur neemt ook deel aan de bestuursvergaderingen
- ...

Wat staat hier tegenover?

Lid zijn van een warme groep mensen die allen één doel voor ogen hebben: het welzijn van de allerarmsten in het mooiste land ter wereld.

Wie zich aangesproken voelt kan hiervoor contact opnemen via info@bikas.be. Je zal met open armen ontvangen worden.

BIKAS werd financieel gesteund met:

- 1 250 euro van de **Gemeentelijke Raad 'Leopoldsborg Helpt'** voor de BIKAS projecten
- 15 000 euro van de **stad Ieper** voor het Dikep waterproject
- 650 euro van **VASCOM BV Berchem** voor de bouw van nieuwe toiletten in de Pokra school
- 400 euro van **VASCOM BV Berchem** voor het project 'Van School tot School'

GIFTEN

Voor een gift van 15 euro per jaar ontvang je ons trimestriële tijdschrift per post en/ of online in kleur. Vanaf een gift van 40 euro op jaarbasis ontvang je een fiscaal attest. Je kan ons steunen op het nummer BE32 2200 7878 0002 op naam van BIKAS vzw.

REDACTIE

De redactie van het BIKAS tijdschrift is in handen van Irene Van Driessche, lid van Bikas. Je kan haar mailen en info toesturen op haar e-mailadres irene@bikas.be. Alle info over acties ten voordele van BIKAS en Nepal zijn welkom. Ook reiservaringen en tips, interessante weetjes...

De Dag van de 4de Pijler

De 1ste Pijler van ontwikkelingssamenwerking omvat de internationale solidariteit die uitgaat van de overheid; de 2de Pijler is de multilaterale samenwerking die uitgaat van internationale instellingen zoals de Europese Commissie, de Wereldbank of de Verenigde Naties. Het minste wat we kunnen zeggen, is dat deze vormen van samenwerking voor ontwikkeling vandaag onder druk staan, lees: ze zijn sterk afgenomen. De 3e Pijler bestaat uit niet-gouvernementele organisaties en erkende universiteiten

De 4de Pijler is in Vlaanderen een verzamelaar voor meer dan 900 burgerinitiatieven voor internationale solidariteit die van hieruit wereldwijd ondernomen worden. De Dag van de 4de Pijler wordt elk jaar georganiseerd door het 4de Pijlersteunpunt, een onderdeel van 11.11.11, in nauwe samenwerking met de provin-

cies. Op zaterdag 28 februari konden wij elkaar leren kennen in de zalen van het Vlaams Parlement en informatie, tips en ervaringen uitwisselen. Ik trok er heen, als vertegenwoordiger van BIKAS, meer bepaald van het deelproject 'Van School tot School' dat de Nepalese ngo Centre for Educational Policies and Practices ondersteunt in zijn streven naar verbetering van onderwijs en gemeenschapsleven, en naar bescherming van de leefomgeving op het Nepalese platteland.

Ik kon het onthaal met koffie, thee en koekjes alvast appreciëren en wisselde ideeën uit met de Cambodian Buddhist Association for Vulnerable Children (CBAVC) omdat zij ook veel ervaring hebben met de bouw van waterputten, het soort projecten dat ook binnen BIKAS ondersteund wordt.

Na het onthaal sprak professor Sara Kinberg van de Radboud Universiteit in Nijmegen, Nederland, de meer dan 250 aanwezigen toe. Zij doet onderzoek naar de impact van 4e Pijlerinitiatieven en pleitte vooral om meer intermenselijke solidariteit te introduceren in de samenleving, hier en in het Zuiden.

Els Hertogen, voorzitter van 11.11.11., besprak de gevolgen van de 25% bezuiniging op ontwikkelingssamenwerking door de Arizona-coalitie. Tegen 2027 gaat het al om een besparing van 28 miljoen euro. De impact daarvan is direct en massief. De organisatie richtte daarom een boodschap aan het Vlaams parlement en benadrukte dat de Duurzame Ontwikkelingsdoelen van de Verenigde Naties alleen kunnen gerealiseerd worden als lokale en internationale acties elkaar aanvullen en versterken.

Na deze speeches volgde een geslaagde en 'inclusieve' broodjesmaaltijd, met aandacht voor de noden van mensen die vegetarisch, veganistisch of glutenvrij eten. In de namiddag nam ik deel aan de netwerksessie rond Onderwijs en gaf de gegevens van BIKAS door aan Naomi, van de Gentse organisatie Bhalobangla, actief in Bangladesh, buurland van Nepal. Wij overlegden over onze visie rond onderwijs aan jonge kinderen en beloofden verder ideeën uit te wisselen.

Ik ging daarna naar de workshop 'Mentaal welzijn vanuit het lichaam' omdat wij 'in the field' dikwijls geconfronteerd worden met trauma: gebroken gezinnen door de migratie (van kinderen naar de stad, voor onderwijs; van mannen naar Dubai e.d.), vrouwen die 'getekend' terugkeren van het Midden Oosten, oude mensen die geen ondersteuning meer hebben van hun kinderen... In 2016 werd ik zelf ziek door de confrontatie met de psychische impact van de aardbeving, in Sindhupalchowk, in Dholakha en Kavre. De workshop was boeiend en praktisch en onmiddellijk toepasbaar.

Deze Dag van de 4de Pijler sterkte ons in onze overtuiging om ons te blijven inzet-

ten voor meer mondiale rechtvaardigheid, om over de grenzen heen bruggen te bouwen met de mensen die ons nauw aan het hart liggen. Want via onze projecten brengen we het beste wat ons land te bieden heeft naar de uithoeken van de wereld, kunnen we aan bewustwording in eigen land werken en ook zelf leren binnen een evenwaardige relatie met onze partners in het Zuiden.

Carine Verleye, bestuurslid van Bikas en projectverantwoordelijke voor 'Van School tot School'.

Spermalie Brugge

BIKAS voorzitter Betty Moureaux gaf op 19 januari een lezing voor leerlingen van het Brugse Spermalie Instituut. Haar enthousiaste publiek organiseerde achteraf een koekjesverkoop ten voordele van BIKAS. Betty mag in april een cheque van 1 284,68 euro ophalen in de school.

WEGWIJZER VZW
ONAFHANKELIJKE
REISINFORMATIE

road continues

Word lid en plan zelf je reis
naar het land van de goden en bergen
met unieke reisinfo op wegwijzer.be

Een andere kijk op NEPAL

Uw steun is welkom!

BE32 2200 7878 0002
fiscaal attest vanaf 40€

BIKAS
www.bikas.be

● **HOLI**

Op maandag 2 maart werd Holi met veel enthousiasme gevierd in de berg- en heuvelachtige districten. Het festival, dat wordt gevierd op de dag van de volle maan in de Nepalese maand Falgun volgens de maankalender, markeert de komst van de lente en draagt een boodschap van harmonie en welwillendheid uit. Mensen smeren elkaar in met verf en bespatten elkaar met water, terwijl ze zich in de grote straten verzamelen om te zingen en te dansen. Het festival wordt ook gezien als een viering van de overwinning van de waarheid op de leugen, waaraan mensen van alle leeftijden, kasten en gemeenschappen deelnemen.

● **MOEDERTALEN**

Elk jaar wordt 21 februari gevierd als de Internationale Dag van de Moedertaal, zoals uitgeroepen door UNESCO in november 1999. Talen spelen een cruciale rol bij het waarborgen van culturele diversiteit en interculturele dialoog, maar ook bij het bereiken van kwaliteitsonderwijs voor iedereen en het behoud van cultureel erfgoed. Volgens de nationale telling van 2021 worden in Nepal 124 moedertalen gesproken. Nepalees is voor bijna 45 % van de bevolking de moedertaal. De meeste talen behoren tot de Indo-Europese en Sino-Tibetaanse taalfamilies. Volgens de grondwet zijn alle talen die in Nepal als moedertaal worden gesproken ‘talen van de natie’.

De Nepalese Taalcommissie heeft op 2 februari twee onderzoeksrapporten ingediend bij het kabinet van premier Sushila Karki en de ministerraad: één over onderwijs in de moedertaal en één over de uitvoering van het nationale actieplan voor het Internationale Decennium van Inheemse Talen (2022-2032). Eerste minister Karki prees de rol van onderzoek en academische studies. Ze benadrukte dat alle 124 talen die in Nepal gesproken worden deel uitmaken van het nationaal erfgoed en dat geen enkele taal mag uitsterven. “Elke taal is even belangrijk”, zei ze.

● **KATHMANDU GROEIT**

De bevolking van de hoofdstad is gegroeid van slechts 104.000 in 1950 tot naar schatting 1,72 miljoen vandaag, met een jaarlijkse groei van ongeveer 3 procent, grotendeels door interne migratie. Mensen blijven om vele redenen naar de stad komen. Studenten komen voor onderwijs en om zich voor te bereiden op een verblijf in het buitenland. Patiënten reizen naar de stad op zoek naar gespecialiseerde gezondheidszorg. Werkzoekenden verhuizen op zoek naar kansen die er in kleinere steden niet zijn. Hoewel de overheid belooft te decentraliseren, blijven hoger onderwijs, geavanceerde gezondheidszorg en formele werkgelegenheid sterk geconcentreerd in Kathmandu. Ondanks de levensduurte, de files en de vervuiling blijft Kathmandu voor vele mensen op het plateland zijn aantrekkingskracht behouden.

● **DE NEPALESE MONARCHIE IN ERE HERSTELD?**

Het is exact 25 jaar geleden dat de koninklijke familie werd uitgeroeid door de kroonprins. De omgekomen koning werd opge-

volgd door zijn broer Gyanendra, die zeven jaar later gedwongen werd tot troonsafstand. Vooruitgang was toen dé slogan van de nieuwe federale democratische republiek. Ondertussen is de hoop op welvaart vervlogen en klinkt de roep om de terugkeer van de koning steeds luider. Na de Gen Z protesten tegen het wanbestuur werd vanuit politieke hoek beterschap beloofd, maar het wantrouwen blijft. Niet de ouderen maar net de jongeren willen de weg vrijmaken voor de monarchie. Voor velen is de terugkeer van de koning geen stap terug maar wel de enige manier om de toekomst van Nepal veilig te stellen.

● **HOOFD VAN DE POLITIE BEVAL MET SCHERP TE SCHIETEN OP GEN Z-DEMONSTRANTEN**

Tijdens de protesten in september vorig jaar kwamen minstens 72 mensen om het leven, onder wie tieners en studenten. Uit onderzoek is gebleken dat de voormalige nationale politiechef bevel gaf om met scherp te schieten. Gelekte politielogs, videobeelden en getuigenissen van betrokkenen geven aan dat de politie toestemming kreeg om ‘noodzakelijk geweld’ te gebruiken. De VN willen dat er snel een onderzoek wordt opgestart. Tot nu toe is niemand strafrechtelijk vervolgd voor de dodelijke schietpartij.

● **BIJNA DRIEHONDERDDUIZEND**

In 2025 verwelkomde Het Annapurna-gebied 299 831 buitenlandse toeristen. Daarvan kwamen 177 628 toeristen uit Zuid-Aziatische landen en 122 203 bezoekers uit andere landen. In 2024 bezochten in totaal 144 045 toeristen het gebied, terwijl dat er in 2019 nog 181 000 waren.

● **TRAAGHEID...**

Kathmandu is bezorgd. Het droge seizoen is begonnen en dan neemt de luchtvervuiling in de hoofdstad toe en is de luchtkwaliteit er beneden alle peil. De stad wil onaangekondigd en willekeurig private en openbare voertuigen controleren. Emissietests kunnen echter sinds juni niet meer worden uitgevoerd omdat het contract van de verantwoordelijke ingenieur afliep in juni en er nog steeds geen nieuwe ingenieur werd aangenomen...

● **DRAGERS ONMISBAAR IN DE TREKKING**

INDUSTRIE
Maar velen werken nog steeds zonder de correcte uitrusting, zonder kennis van hun rechten om nog te zwijgen over eerlijke lonen. Daar probeert KEEP (Kathmandu Environment Education) verandering in te brengen door de dragers te informeren over hun rechten en plichten. Mannen in dunne kleding en slechte schoenen die tassen dragen van 40 tot 60 kg... een veelvoorkomend beeld op de trekroutes. Deze dragers zijn geen supermensen en daarvan wil KEEP hen bewust maken tijdens workshops, waarin onder andere aangeraden wordt van niet meer dan 25 kilo mee te nemen, inclusief de bagage van de toeristen en hun eigen uitrusting.

● **EENZAAM**

Nepal kent een lange traditie van uitgebreide families, waarbij meerdere generaties onder één dak leven, of dicht bij elkaar wonen in eenzelfde dorp. Die familiebanden en sociale relaties fungeerden lang als emotionele ankers voor individuele mensen. Maar geen land blijft hetzelfde... Als gevolg van migratie, verstedelijking en veranderende sociale rollen, gaan veel mensen zich eenzaam voelen. Vooral oudere mensen raken steeds meer geïsoleerd. Omdat ze niemand hebben om hun dagelijkse ervaringen of emoties mee te delen, kunnen negatieve gedachten toenemen. Bovendien aarzelen veel ouderen om hun emotionele pijn te uiten uit angst om familieleden ‘lastig te vallen’. Senioren die lange uren alleen doorbrengen zonder gesprekken of stimulatie vertonen een zwakker geheugen, nemen trager besluiten en hebben zelfs een verhoogd risico op dementie. Stilaan groeit het inzicht dat hoge leeftijd en eenzaamheid niet noodzakelijk hoeven samen te gaan. Die erkenning is een eerste stap.

● **MILJOENENFRAUDE**

Reisleiders lichten internationale verzekeraars op na nepredingacties in de Himalaya. De fraudeurs bezorgden vervalste documenten - waaronder passagiers- en vrachtlijsten van helikoptervluchten, medische facturen en ziekenhuisrapporten – en dienden also valse verzekeringsclaims in ter waarde van bijna 20 miljoen dollar, die ook daadwerkelijk werden uitbetaald. Het onderzoek loopt nog steeds.

● **WATERVOGELS**

Elk jaar in januari, worden in Nepal... de watervogels geteld. De telling wordt gecoördineerd door Wetlands International, in samenwerking met Bird Conservation Nepal en met de steun van het Department of National Parks and Wildlife Conservation. Meer dan 400 ornithologen, natuurgidsen, natuurfotografen en getrainde vrijwilligers houden de populatietrends, verspreiding en opkomende risico's voor watervogels bij en betrekken tegelijkertijd lokale gemeenschappen bij het behoud. Natuurbeschermers en vogelliefhebbers maken zich zorgen over de achteruitgang van de watervogelpopulatie in het hele land, wat nieuwe vragen oproept over de gezondheid van de rivieren, meren en wetlands die hun leefgebied vormen. Ze schrijven de achteruitgang toe aan menselijke ingrepen, vervuiling van rivieren en meren, krimpende habitats en de ongecontroleerde winning van materiaal uit de rivierbeddingen. De verspreiding van invasieve onkruiden en het toenemende gebruik van insecticiden en pesticiden in de landbouw hebben de veilige voedsel- en rustplaatsen verder verminderd. Uit de telling, uitgevoerd op 78 locaties in 18 grote wetlands, blijkt dat op de meeste belangrijke locaties minder vogels zijn geteld dan vorig jaar en dat sommige soorten nu ernstig bedreigd zijn. Met meer dan 900 soorten herbergt Nepal ongeveer 8 procent van alle vogelsoorten ter wereld.

TREKKING & EXPEDITIONS
+45 YEARS OF EXPERIENCE

NEPAL - TIBET - BHUTAN - SIKKIM
ROUND TRIP · RAFTING · SAFARI · HOTEL RESERVATION · AIRPLANE BOOKINGS

ASIAN TREKKING
asian-trekking.com
P.O. Box 3022 Thamel, Kathmandu, Nepal / Phone: 00977 (1) 4424249
Fax: 00977 (1) 4411878 / E-mail: contact@asian-trekking.com
Contact address and information: Astridlaan 30, 8310 Asselbroek
Email: astrax@scarlet.be / Tel: 0473 32 65 87

ANDERS REIZEN
Pionier in wandelreizen

Al jaren de specialist voor wandelreizen in Nepal
In groep of individueel

ANDERSREIZEN.BE

ALGEMENE STATUTAIRE VERGADERING

De algemene statutaire vergadering van BIKAS is toegankelijk voor BIKAS-leden. Niet-leden kunnen op vraag deelnemen aan deze vergadering na goedkeuring door het bestuur. Een aanvraag kan je mailen naar betty@bikas.be. Vermeld via dit e-mail adres ook vooraf je aanwezigheid! Ook zij die enthousiast zijn om zich in de toekomst in te zetten voor Nepal en BIKAS mogen zich aanmelden.

Dit zijn de agendapunten:

Goedkeuring van het verslag van de algemene vergadering van vorig jaar
Verslag van het bestuursorgaan: projecten in 2025 en projecten van 2026
Goedkeuring van de jaarrekeningen 2025 en kwijting van 2025 aan het bestuursorgaan
Goedkeuring budget voor 2026
Verlenging en/of wijziging van mandaten in het bestuursorgaan
Zetel van de vereniging
Diversen

De algemene vergadering heeft plaats op zondag 19 april om 14 uur.
De nodige informatie volgt na inschrijving en na goedkeuring van het bestuur.

BIKAS ON LINE

Buiten onze website - www.bikas.org
- zijn we ook te vinden op Facebook,
zoek naar Bikas België-Belgique ...
en word vriend van Bikas!

HET BIKAS TIJDSCHRIFT DIGITAAL?

Dat kan als je over een e-adres beschikt. Stuur jouw e-mail door naar info@bikas.be, met de vermelding 'Bikas tijdschrift digitaal'. Uiteraard kan je ook de papieren Bikas blijven ontvangen, vermeld dan 'Bikas tijdschrift digitaal EN per post'.

[HTTPS://WWW.BIKAS.ORG/](https://www.bikas.org/)

Onze webmaster Omer D'Hondt is ondertussen volop bezig om onze website volledig drielijg gebruiksklaar te maken. Heb je suggesties? Mail ze dan door naar omer@bikas.be.

BIKAS
FOCUS OP NEPAL

DRIEMAANDELIJKS TIJDSCHRIFT VOOR ONTWIKKELINGSSAMENWERKING IN NEPAL
'BIKAS' ASSOCIATION VZW

Steun: min. 15 Euro op rekening **BE32 2200 7878 0002** op naam van Bikas Association vzw. (fiscaal attest voor giften vanaf 40 Euro op jaarbasis)
Verantwoordelijke uitgever: Irene Van Driessche, Bresserdijk 9, 2400 Mol, irene@bikas.be – **Secretariaat:** Dirk Logghe, Oud-Kerkhoflaan 48 in 2650 Edegem, België (alle briefwisseling op dit adres) – tel. 03 289 49 34 – dirk@bikas.be – www.bikas.be – Ondernemingsnummer 0476 058 875 – Ook een Franstalige Bikas is verkrijgbaar, vraag informatie op het secretariaat – Opmaak: info@bijdruk.be / druk: www.gazelle.be